Kőszeg, 1917. szeptember hó 9.-én. 36. szám. XXXVII. évfolyam.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 korona, postai szétküldéssel 7 korona.
Egyes szám ára 12 fillér.
Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz címzendők.

Megjelenik minden vasárnap.
Felelős szerkesztő és kiadó: RÓNAI FRIGYES.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kőszeg, Várkör 39. szám.

Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint jutányos árban számitatnak.

A jövő nemzedék.

A háboru embervesztességgel jár. S nincsen veszteség, mely érzékenyebben sujtaná a nemzetet. Ezt szükségképpen pótolni kell. Mennyiségileg is, minőségileg is. Minthogy azonban a mennyiségpótlásnak a természetes szaporodás *lehetőség* határt szab, az inkább bővíthető minőségpótlás kell, hogy főgondunk legyen. Vagyis gondoskodni kell arról, hogy a megmaradó emberanyagot, melyet főleg az uj, a jövő nemzedék szolgáltat, a nemzetért kifejtendő nagy munkára kellőképpen előkészitsük, neveljük.

Első sorban a testi nevelésre kell figyelmet fordítani. A test rendszeres nevelése és edzése épp oly fontos, mint az ész és a szív nevelése, sőt fontosabb, mert azoknak alapfeltétele. Testileg erős, edzett, egészséges férfiakat és nőket kell nevelnünk. Ne tenyésszünk görbehátu, vékony labikrájú, rövidlátó, életkedv nélküli csordabelieket. Nemesitett szív, nemesitett ész nemesitett testben, ez a nevelés eszményképe, melyet elérni lehet, ha a szülői ház, az iskola, a társadalom vállvetve közreműködik. Csak ugy valhat az uj nemzedék a nagy arányban fokozódó kötelességekkel járó életre képes, izmos, egészséges, vidám, megelégedett, optimista, idealisztikus nemzedékké, mely a megnehezedett harcot a létért könnyen és játszva *vegzi*.

Különben pedig egész nevelési rendszerünket a háboru után alapjában meg kell változtatni. Évek óta ócsárolják a divó oktatási rendszert, atyáról fiura átszáll a gyülölet, a megvetés annak elavult módszere iránt, a kulturember kétségbeesve látja, tapasztalja annak ferde, haszontalan voltát, a felvilágosult pedagógusok harcolnak ellene, agyszolván az egész modern nemzedék elitéli ezt a rendszert és követeli annak megváltoztatását az uj kor szellemében — és mégis sikertelen ez a harc a copfos célbeliek ellen.

Vitatkoznak, tanácskoznak és a hosszu vajudásnak az eredménye valamely nevetséges tapasz, melyet erre a mumiára ragasztanak és megmarad az elavult klasszikai forma, a tulterheltség, a szív- és testnevelés elhanyagolása, megmarad az átkos következmény: az ideges, rövidlátó, tudománygyülölő, életkedv, egyéniség nélküli ifjuság.

Ami jó és üdvös volt hajdanában, ma már nem az, a népek anyagi és szellemi élete megváltozott; minden mozgásban van, minden halad, csak az iskola stagnál, mert toldással-foldással akarnak egy már nem életképes intézményt fenntartani.

Az uj nemzedéknek, a háboru után következő uj kornak uj iskola kell, uj eszközökkel, uj tananyaggal, uj tanerőkkel, uj tanulóanyaggal.

A banküzletről.

A magyar bankok a háboru alatt fényes üzleti eredményeket értek el. Már a mult évi mérlegek igazolták ezt a tényt, de az idei első félév mérlegei még fényesebb üzleti eredményekről számolnak be.

A laikus talán nem tudja megérteni, hogyan lehetséges, hogy éppen a bankok jutnak a háboru alatt oly nagy nyereségekhez, holott a háboru kitörésekor a bankok vezetői féltek leginkább attól, hogy intézeteik a világkatasztrófa áldozatául eshetnek.

A bankvezetők azonban ritka elemességgel és ügyességgel tudják kihasználni az adott viszonyokat.

Nem akarunk itt foglalkozni azokkal a bankokkal, melyek a helyzetet a banküzleten kivül fekvő üzletárak, különösen áruüzletek bevezetésével használták ki, hanem ezuttal csakis tisztán a szorosan vett banküzlet körül kifejtett elemességet akarjuk fejtegetéseink tárgyává tenni.

A szinte mérhetetlen pénzszükségletet, melyet a háboru támaszt, okvetlenül fedeznie kell az államnak. Itt nemcsak azokról az összegekről van szó, melyeket a katonai és pénzügyi kormányok és a hozzájuk tartozó hatóságok közvetlenül adnak ki, hanem azokról az összegekről is, amelyekre a hadseregszállitóknak, a muníció, egyenruha- és egyéb hasonló gyáraknak van szükségük, hogy a hozzájuk fűzött követelményeknek megfelelhessenek.

Általában ezt az egész, rengeteg pénzszükségletet a bankok fedezik, természetesen nem abban az értelemben, mintha saját pénzüket adnák e célokra — mert hiszen távolról sem rendelkeznek ennyi vagyonnal —, hanem a bankok csak mintegy csatornái a nagy pénzfolyónak, mely a takarékbetevők, a folyószámlafelek forrásából az állami szükségletek tengerébe vezet.

És ezen a csatornán tapad annyi a rajta keresztülfolyó pénzből, hogy még a tisztán csak banküzlettel foglalkozó intezetek is előbb soha nem sejtett óriási jövedelemre tesznek szert.

A bankok ugyanis — hivatkozással a háborus viszonyokra — takarékbetétekre és folyószámlán három és fél százaléknál magasabb kamatot (egyes kivételektől eltekintve) nem fizetnek. Hogy az államtól ennél magasabb kamatot kapnak, azt tan felesleges is megemliteni; az is természetes, hogy a kamatkülönbözeten szerzett haszon busás jövedelme a banküzleteknek.

De van ezenkivül a bankoknak más kamatüzlete is: az, amelyet privátfelekkel folytatnak. Ez természetesen nem oly nagyarányu, mint az állami, de jövedelmezősége a kölcsöntőkéhez viszonyitva még sokkal nagyobb.

Mig ugyanis a bankok a betevőknek három és fél százaléknál magasabb kamatot nem téritenek meg, cseppet sem restelnek a kölcsönvevőtől olyan meses kamatot követelni, mely a törvényes kamatlábra fölényes megvetéssel tekint le. Sőt akad bank, mely azért, hogy a drága kamatu kölcsön folyósitását eszközli, még külön jutalékot is köt ki magának.

Tárca.

Emlékezés.

Te jutsz az eszembe
Szeretett barátom,
Ahányszor városunk
Hegyeit meglátom.

Ott szedtünk virágot,
Ittunk a forrásból,
Mely a völgy ölében
Csobogva tovafoly.

Üztük a pillangót,
Mint fürge gyermekek,
Mig nem a komoly est
Celt szabott mindennek.

Évek multak s jöttek
Még csobog a forrás,
Virág nő, lepke száll,
Ám hol a játszótárs...?

A nagy harc vérsikján
Egy szerény kis helyen
All fehér nyirfából
Kereszted, a névtelen.

Nagy eszmék mártirja
Lettél, te jó barát!
Lelki nagyságodra
Büszke lehet hazád!

A béke lágy keze
Egy uj kor hajnalán
Sirod szent földjén ha
Barázdát von talán,

Képed nem omlik szét;
Legalább nekem nem,
Mert őrzi emleked
Örökké — szellemem!

Bernhard Keresztély.

Az Aviatika multjából.

Az aviatika jelentőségét nem kell olvasóink előtt fejtegetni, hiszen a jelen háboru történetének olvasásakor használhatóságának elég tanujelét láthatjuk. Naponta olvastunk hirlapjainkban bátor és vitéz pilótáink eredményes működéséről. A mai repülő technikának van azonban multja, sőt mondaköre is, mely bizonyságul szolgál, hogy az ember repülési vágya nagyon régi keletü, és hogy az emberiség a levegő meghóditásának gondolatával már ősrégi korban is foglalkozott.

Egy germán mondában találjuk a következőket: Elt egyszer egy Wieland nevü kovácsmester, kinek lábait Niedung király kilyukasztotta, hogy ne tudjon elmenekülni országából. Wieland erre Egil nevü testvérével hozatott madártollakat és ezekből óriási madárszárnyakat készitett. Midőn készen volt vele igy szólt Egilhez: „Próbáld ki e szárnyakat, hogy tudsz e velük repülni.“ Egil pedig azt kérdezte: „Hogy szálljak fel, hogyan repüljek és hogyan ereszkedjek le“? Wieland ezt válaszolá: „Szél ellen repülj fel és a szél irányában szállj le!“ Egil magára ölté a tollruhát és felrepült a magasba oly könnyedén mint egy kis madár és fenn a levegőben oly gyorsan szárnyalt tova mint egy gyorsröptü sirály; midőn azonban le akart ereszkedni, fejjel lefelé bukott a földre. Oly erővel vágodott a szerencsétlen Egil a földre, hogy majdnem eszméletét veszitette. Midőn magához tért Wieland kérdezé, hogy használhatónak tartja-e a tollinget? Egil azt felelte, hogy ha a leereszkedéshez is oly jó lenne, mint a felszálláshoz és repüléshez, akkor pompásan lehetne használni. Most Wieland ölté fel a tollruhát és felrepült, kis ideig röpködött ide-oda, majd szép simán lerepült a földre és igy szólt Egilhez: „Tévedtem kedves testvérem, mert most jut eszembe, hogy leereszkedni is szél ellen kell, a madarak is igy csinálják.“ Titokokban pedig azt gondolta, hogy ő ezt már az előbb is jól tudta, de nem merte testvérének elárulni, mert félt, hogy az el fog repülni. Azután ujra igy szólt: „Kedves Egil én most innen el fogok repülni az haza szállok országunkba, tudod jól Niedung király nagyon haragszik reám és meg akar öletni. A szökésemet is észre fogja venni és tenéked parancsolja majd, hogy lőjj utánam. Kérlek célozzál majd bal hónom alá, oda kötöttem egy marhahólyagot, melyben Niedung király fiainak vére van. Ha hazaérek, nagy csapattal jövök majd vissza, hogy téged is kiszabaditsalak a zsarnok király karmaiból. A két testvér elbucsuzott egymástól és Wieland felrepült. A király emberei észrevették a szökevényt és jelentették Niedugnak, mire ez megparancsolta Egilnek, hogy lőjjön bátyára. Egil testvérének bal hóna alatt lévő hólyagot találta el. A benne lévő vér lecsurgott a földre és a király azt hitte, hogy Wieland a közellévő tóba zuhant és oda belefulladt. Wieland pedig szépen hazarepült.

Eddig szól a moda. Történeti feljegyzések szerint 1500 körül egy Hautsch nevü nürnbergi mechanikus konstruált repülő szárnyakat, azonban első próbájánál lezuhant a földre és belső vérzés követ-

Erdekes, kogy a magas kamat követelését ugyanazzal indokolják a bankok, amivel a betétek után való alacsony kamat fizetését: a háborus viszonyokkal. Háboru van: a háborus kockázatot az üzletfeleknek kell megfizetniök; csak a bankok vannak abban a szerencsés helyzetben, hogy sem az egyik, sem a másik oldalon nemcsak, hogy nem kell viselniök a háborus kockázatnak akár csak egy részét is, hanem épp ellenkezőleg, a háboru tényleges vagy csak állitólagos veszélyeiből még busás hasznot is huznak.

Gondoljuk, hogyha betétekre csakugyan harom és fel százaléknál magasabb kamatot nem fizethetnek, még mindig nagyon is csinos hasznot érnének el, ha a pénzt hat és fél százalékkal gyümölcsöztetik.

Rendet kellene itt teremteni! Mert a most divó kamatgazdálkodás közvetlenül az ipart és a kereskedelmet sujtja, de végeredményében mégis csak a nagyközönség amugy sem csekély háborus terheit szaporitja.

Városi közgyülés.

— 1917. szeptember 6. —

Ismét beigazolódott a jó öreg Tipka podeszta azon kedélyes bölcsessége: hogy „az ülés elejét előre meg lehet állapitani egész pontossággal, de további folyamatát soha."

Akik a közgyülésen megjelentek, bizonyosra vették, hogy fél óra alatt végeznek a napirenddel. Akik pedig tudták, hogy a közélelmezési panaszok is napirendre kerülnek, ugy gondolták, ez lesz a napirend gyújtópontja, mert hiszen régen összegyülemlett elfojtott keserüségnek a kitörése várható, különösen a várost érte legutóbbi sérelmek után, — még sem ez kototte le a közgyülést, hanem a villamos áramárak ügye, melyről mindenki azt hitte, hogy oly egyszerü, természetes és előkészitett, mihez az ismertetésen kivül nincs is semmi mondani való.

Nem is lett volna, ha az előadó az egyszerü tényalladekot adja elő. De annyira belemelegedett egy programm vagy expozészerü előadásba, előtérbe tolvan magánnézeteit, hogy még óvatos és a dolgokat tudó képviselők is beugrottak egy nem várt és jelenleg nem is aktuális szerződési viszony taglalásába, ami legalább egy órás meddő vitát eredményezett. Pedig olyan egyszerüen állott a kérdés. Mikor minden elképzelhető szükségletünk árban emelkedett, éppen a nagyon drágult koksz, nyersolaj, munkabér stb. idején a villamos áram legyen az, melynél ez nem lenne indokolt? S micsoda rideg ellentét annak a beállitása, hogy a telep mindig csak deficittel dolgozik, de aremelésre nincs indok, mert az eddigi ár mellett is reuzált!! — Szerencsére észrevették ez érthetetlen beállitás lehetetlenségét és végül mégis csak egyhangulag elfogadták azt a jogászilag kitünően körulbástyázott javaslatot, mely szerint a többlet áramdij csak elfogadható elszámolás után adható ki, de addigra már oly veszőfutásnak volt kitéve a „Ganz féle cég", mintha a piripócsi Sauerteig Salamonról, a furfangos szatócsról lett volna szó.

No de egyébb baj nem történt és arra legalább is jó volt, hogy a villamos ügynek alaposabb megismerésére ösztökélje azokat, akik iránta érdeklődnek.

Legfontosabb ügy mégis csak a simán elintézett közélelmezési panasz tárgyalása volt és ha az itt elhangzott jogos felháborodás keserü hangja oda is felér, ahová cimezve volt, még országos szempontból is fontos munkát végzett e közgyülés.

Tudósitásunk a következő:

Napirend előtt bejelentette a polgármester, hogy hogy a városi képviselők sorából id. Eitner Gusztáv, régi polgártárs elhunyt, kinek emlékét jegyzőkönyvbe iktatni javasolja, — hogy a hercegi fakészletekből a városi lakosság részére annyit biztositott, amennyit kaphatott és ennek lefuvarozásáról is gondoskodott, — hogy néhány hólyagos himlőeset szorgos óvintézkedéseket igényelt, ami eredménnyel is járt, mert az előfordult 4 betegségi esetnél több azóta nem volt, — hogy a dicső hadi tettekben tündöklő 18-as honvéd és 83-as gyalogezrednek üdvözlő iratot küld. — hogy a malomtulajdonosok egy része még máig sem fizette meg a köteles közélelmezési járulékokat, amiért is őket erre kötelezni kéri, — hogy a városi tisztviselők részére ez évben is a közélelmezési alapból megfelelő beszerzési előleget utalt ki, — mely bejelentéseket a közgyülés egyhangu helyesléssel tudomásul vett.

Következett a napirend:

1. Kincs István és társai beadványban panaszolják a lisztellátás hiányait, a közönség igazolt nagyfoku elégedetlenségét és hogy a kormány vagy Közélelmezési Központ Szombathelynek bevásárlási engedélyt adott, nagyobb lisztadagot biztositott és gazdasági célra takarmányt is, ellenben Kőszegtől ezt megtagadta, mely nem egyforma elbánás sulyos sérelme a közönségnek.

A polgármester részletesen beszámolt minden intézkedésről, beigazolván, hogy nem ő a hibás s nagy elkeseredettséggel beszél a tapasztalható nagy nehézségekről, melyek ellen hiába fáradozik, hiszen az elsejére jelzett liszt minden utánjárás dacára máig sem érkezett meg és igy elviselni kénytelen a türelmetlenségében és elégedetlenségében durvává lett közönségnek felháborodását. — A közgyülés ezt tudomásul vette és elhatározta, hogy panaszát eljuttatja a kormányhoz, a Közélelmezési Központhoz, a főispánhoz és alispánhoz s minden felelősséget elhárit a helyi hatóságtól és képviselőtestülettől. A felszólalók sorában Kincs István, Auguszt János, Freyler Lajos és mások az országos sajtó informálását óhajtják, hogy a városon ejtett sérelem és a megyebeli két város nem egyforma elbánása köztudott legyen.

2. A legtöbb adót fizetők névlajstromának összeállitására Dr. Stür Lajos elnöklete alatt Terplán Kornél és Gömbös Ernő küldetnek ki.

3. Czeke Gusztáv az országosan ismert királyvolgyi óriás gesztenyefát 88 □-öl területtel a városnak ajándékozván, a közgyülés ezért hálás köszönetét fejezte ki az adományozónak, a fa gondozását pedig a turista egyletre bizta.

4. Azon városi tisztviselők részére, kiknek a rangsorkülönbözeti pótlék után a drágasági százalék ki nem utaltatott, miniszteri döntés alapján ez most utólag utaltatott ki.

5. Az árvíz okozta károk helyreigasitása, híd- és partépitkezésekre szükséges 125,000 kor. kölcsön 5½ % mellett a Kőszegi Takarékpénztár és Kőszegi Általános Takarékpénztártól mint kormányhatóságilag jóváhagyott függő kölcsön vétetik fel.

6. A városi dijnokok hadsegélye megállapitatván, az országos hadsegélyező alap terhére részükre havi részletekben előlegeztetik, melyet az alap negyedévenkint visszafizet.

7. Központi szeszfőzde-vállalat létesitésére a pénzügyi kormány engedélye iránt folyamodvány terjesztetik fel. Egyelőre a városháza hátsó épületében terveztetik az elhelyezés.

8. A karmesteri alapból, mely már 26,130 koronára emelkedett, Dohnál Péter egyházi karnagy részére évi 800 kor. utaltatott ki.

9. A villamos telep 1916. évi zárszámadása csak feltételesen vétetett tudomásul.

10. A villamáram egységára ideiglenesen 2 fillérrel, ipartelepnél 1 fillérrel emeltetett fel ez évi májustól, mert a magas koksz-, olaj- és munkásárak ezt indokolttá teszik, mégis azon feltétel mellett, hogy e többletbevétel külön elszámolást képez, mely csak az igazolt többletkiadás fedezésére használható fel.

11. A villamtelepen szükségesnek mutatkozott uj kutnak a létesitéséhez a közgyülés hozzájárult.

12. Szintugy egyes elromlott alkatrészeknek a pótlásához az ujitási alap terhére.

13. Weszely Ferenc lakbérszerződése egy évre meghosszabbittatott.

14. A táblaházi emeleti lakás kivételes bérösszege 650 kor. továbbra is meghagyatott.

15. A nyugdijas tisztviselők és özvegyeik háborus segélye az állam terhére kiutaltatott.

16—22. Különböző alapok zárszámadásának törvényhatósági jóváhagyása.

23—24. Az 1915. és 1917. évi városi és ut.igyi költségvetés törvényhatósági jóváhagyása.

25. Horváth Mária illetősége megtagadtatott.

Ezzel a közgyülés véget ért.

Városi ügyek.

5275/917. **Hirdetmény**

Közhirül adom, hogy amennyiben a termelők az átvételi bizottság működésének megkezdéseig ki nem csépeltek a késlekedők költségére kirendelt gőzerővel fogom a csépelést elvégeztetni.

Kőszeg, 1917. szeptember 3.

Jambrits Lajos, polgármester.

5338/917. **Hirdetmény**

Közhirül adom, hogy petroleum csak a város közélelmezés irodájában kiállitott petróleumjegyek alapján lesz kiadva. A kiosztás az 1917. évi szeptember hó 1-től — 1918. évi április haváig beosztott félhavi utalványokkal ellátott, nevet, foglalkozást és lakhelyet feltüntető jegy alapján történik. A jegy szelvényei alapján a közönség bármely kereskedőnél beválthatja esetről-esetre félhavi petróleum járandóságát. A kereskedő a félhavi szelvényekkel, melyeket a jegyről levágni tartozik, igazolja a petróleum elosztását. E petróleumjegyek kiadása f. év szeptemberhó 12 napjától történik a közélelmezési irodában a következő sorrendben:

Szeptember hó 12 napján A-tól—G betüig bezárólag, 13 napján H-tól—N betüig bezárólag, 14 napjan O betütől végig mindenkor d. e. 8 órától 12.-ig, d. u. 2 órától 5 óráig.

Kőszeg, 1917. szeptember 7.

Jambrits Lajos, polgármester.

Helyi hirek.

Győr város és vármegye főispánja, kisgeszéni Szabó István, m. kir. asztalnok és volt országgyülési képviselő, vasárnap volt városunkban szokott évi látogatása céljából. A temetőben felkereste a város egykori lelkes harcosának, Szabó István volt rohonci főbirónak, utóbb helybeli ügyvédnek, édes atyjának sirját, régi kedves emlékeket felujító városrészeket, középületeket, látogatásokat tett a város előljáróinál,

A székelység.

Irta: **Györffy Gyula dr.** orsz. képviselő.

A tudósok ma is vitatkoznak a székelység eredetéről és származásáról anélkül, hogy e tárgyban megállapodásra tudtak volna jutni. Tőlük különben is nem fogjuk megtudni, hogy mi, székelyek tulajdonképen honnan eredtünk és mi a származásunk. Ha a tudósok ezt nem tudják: az az ők bajuk, mi székelyek tudjuk s az nekünk elég. Tartjuk magunkat ama hagyományhoz, mely a székelységnél általános, melyet minden székely öreg és ifju ismer: egységesen ismeri ugy, hogy még hajszálnyi eljárás sincs a különböző vidékek különböző egyéneinek tudása tekintetében. A hagyomány pedig azt mondja, hogy a székelyek a hunok maradékai, egyenes leszármazói. Másként el sem képzelhető az ők származása. Attila halála után a nagy hunbirodalom összeomlott. De hová tüntek el maguk a hunok, mi lett a hun néppel? Bármily katasztróla érte a birodalmat, harcosaink legalább egy kis töredéke megmaradt, mert az bizonyos, hogy hunok maradtak. Hová lettek tehát? Erre megfelel a hun magyar faj vándorlásának története.

Mint nomád nép, sohasem volt földterülethez kötve, ott ütötte fel sátorfáját, ahol jól érezte magát és addig mig jól érezte magát. Attila birodalmának feldulása után a megmaradt hunok ősi természetükhöz képest ismét felkerekedtek uj hazát keresni. Egyetlen lehetőség volt számukra, visszamenni az őshazába, mely keleten volt. Menekvésüknek is ez volt egyedüli lehetséges utja. A megmaradtak habozás nélkül léptek azon utra, amely nemcsak lehetséges, hanem összerü is volt. Igy jutnak el Erdély keleti bérczei közé, ahol az Olt, Maros és Kükülló völgyekben dus legelőkre, a bérczekben hatalmas védelemre találnak. Az elüzött hunok számára a legideálisabb hely. Hogy valamennyien nem települtek meg, azt valószinüsiti Csaba vezér gyönyörü mondája, ki vitézeivel

---

keztében meghalt. Egészen a tizennyolcadik század végéig nem próbálkoztak ujra ilyenfajta kisérletekkel, miglen 1789-ben Heidlbergben egy ismeretlen nevü embernek a lezuhanásáról számolnak be az egykoru feljegyzések.

1841 május 31.-én Ulmban egy Berblinger nevü szabómas a város lakosságát összecsődítette azzal a hiresztelléssel, hogy fel fog repülni. Midőn elérkezett az idő Berblinger vonakodott felszállani és csak miután félt, hogy a tömeg megveri, szállott fel és rövidesen lezuhant a Dunába. A fürdésen kivül nem történt semmi baleset és a tömeg kinevette Berlingert. Dacára a balsikernek Würtenberg akkori uralkodója, Frigyes király egy nagyobb összeget küldött a póruljárt feltalálónak, hogy kisérleteit folytathassa. Hogy milyen eredménnyel dolgozott tovább Berlinger, arról hallgat a hrónika, de a nép bezzeg igy énekelte meg hősét:

„Ulmban egy szabó repülni megpróbált
Gépével fel is szállt
De terve dult dugaba,
Mert az ördög beleivitte a Dunába."

Belátták, hogy az emberi erő vajmi kevés a szárnyak mozgatásához. A kutatók rájöttek, hogy a hires olasz festőmüvész, Leonardo da Vinci is foglalkozott a repülés technikajával és, hogy a világhiru mester egy nagy csavar segélyével hajtja repülő-készülékét és a repülő részére egy ülőhely van készitve. 1859-ben Lenoir nevü francia mérnök találta fel a gázmotort. Németországban 1867-ben épitette az első motort N. A. Otto mérnök Kölnben, majd néhány év alatt Gottl. Daimler és Benz Károly folytatták kisérleteiket. A gázmotor tökéletesitése óta lehet csak tulajdonképen repülő technikáról beszélni.

A XIX. század végén Kresz, bécsi mérnök hozzáfogott egy sárkányrendszerü repülőgép felépitéséhez. Ez egy több fedelü gép volt és mintául a gyermekjáték sárkánya szolgált. Légcsavar volt az elején szerelve. Sem Kresz, sem pedig a vele egyidőben kisérletező berlini Hoffmann nevü mérnök eredményeket nem értek el. Sokkalta eredményesebbek veltak Lilienthal Ottó német mérnök kisérletei. Ez viszont a madárrendszerü repülőgépekhez tért vissza, de sokkal sikeresebben működött, mint e rendszernek előbbi hivei. A nyolcvanas évek végén Ganswindt nevü német mérnök nagy reklámot csinált repülőgépjének, de jelentősebb eredményt ő sem tudott felmutatni.

Buttenstadt Károly friedrichshafeni bányahivatalnok oldotta meg először a repülés problémáját azzal, hogy bebizonyitotta, miszerint a levegő ellenállására kell basirozni a repülőkészülék megkonstruálását. Ennek alapján Lilienthal ujra munkába fogott és repülőkisérleteit már sokkal jobb eredménnyel végezte mint az előbbieket. Sajnos a kiváló ember egy próba alkalmával lezuhant és meghalt. Ő volt a modern repülőtechnika első áldozata. Az amerikai Wright testvérek folytatták a helyes uton megkezdett munkát, mondhatni fényes eredményekkel. Tulajdonképen ők voltak az elsők, akik a levegőnél nehezebb gépen repülni tudtak hosszabb turákat is. Repülőgépük egy kettfedelü sárkányból, egy benzinmotorból és egy légcsavarból állott. Az ausztráliai születésü Santos Dumont dacára annak, hogy nem ért el olyan sikereket, mint Wright-ék, megis említésre méltó, mert ő viszont az egyfedelü repülő-gép-rendszert állapitotta meg. Ezután jött Bleriot és jöttek a többi feltalálók, kisérletezők és pilóták, kiknek nevei már ismeretesebbek előttünk. Manapság a repülőtechnika oly rendkivül magas fokon áll, melyre néhány évvel ezelőtt meg gondolni sem mertünk. Hála a pompás gépeinknek és még pompásabb repülőinknek, a kitünő legihuszárok is erősen kiveszik részüket a gigászi harcból, még pedig dicső hadseregünkhöz méltóan mindig győzedelmesen.

ifjukoru ismerőseknél, jó barátoknál és megható fiui szeretettel és hűséges ragaszkodással örült mindennek, ami ujabbat szülővárosáról megtudhatott s a város szembetünő szép haladásának.

A fogimnáziumban szerdán volt az évnyitó ünnepélyes Veni Sancte. Az ifjuság a bencés templomban nagy misét hallgatott melyet, Dr. Bárdos Remig igazgató Keszler Emőd és Zalán Menyhért tanárok segédletével celebrált, azután az intézet dísztermében gyülekeztek: az ifjuság, a tanári kar és az érdeklődők nagy száma. A Hymnus eléneklése után az igazgató nagyértékü beszédet mondott, amelyben kiemelte a diákok kötelességeit, ugy önmaguk, mint a küzdő hősök iránt és szivhez-elméhez szólva figyelmeztette az ifjakat, hogy a mostani nehéz időkben ne legyenek követelődzők szüleikkel és szállásadóikkal szemben. Mély hatásu beszédét azzal fejezte be, hogy adja az Isten, hogy minél előbb eljöjjön a béke. Ezután az ifjuségi zenekar játszott meglepően jó technikával, Kovács Ferenc karnagy ismert kitünő vezetése mellett. Az előadásokat hétfőn kezdik.

A felsőbb leányiskolának leánygimnáziumot megnyitó ünnepélye a templomban megtartott istentisztelet után szombaton délelőtt volt az intézet dísztermében. Arató István igazgató nyitotta azt meg szép beszéddel, egyben üdvözölvén a püspököt, a hivatalos személyeket és a közönséget. Kapi Béla magasszárnyalatu lelkesitő beszédet mondott a növendékekhez és a hallgatósághoz, majd Jambtits Lajos polgármester fejezte ki a város örömét s mindenkor kész támogatását. Végül mindnyájan a Hymnust énekelték.

A Kőszegi Ált. Takarékpenztár részvénytőke emelése érdekében tartott rendkivüli közgyülése kedden volt Kincs István elnöklete alatt. A közgyülés hozzájárult a részvénytőkének 600.000 koronára való felemeléséhez, mely célból 500 uj részvényt bocsátanak ki a régi részvényesek részére, akik két régi után 400 koronáért egy ujat vehetnek, további 500 darabot pedig 500 koronáért uj részvényesek részére. A régi részvényeknek névértékét felülbélyegzés által 300 korsnára emelik és igy ezek is 100 koronát lizetnek be, melynek a részvénytőkét meghaladó összeget a tartalékalap növelésére forditják. Az elnök azt konstatálta, hogy az intézet részvény- és tartaléktőkéje megkozelíti az egy milliót és azon meggyőződésnek adott kifejezést, hogy ez a 41 éven at tenálló intézetnek a jelenkor követelményeinek megfelelő megerősödését és további fejlődését fogja eredményezni. Az alapszabályok megfelelő módositása után a közgyülés véget ért.

A tanintézetek növendekei e héten bejárták az erdőt gyógynövények gyüjtésére. Mindnyájan szép eredménnyel gyarapitották a katonák részére gyüjtött teafeléket. Főleg szederlevelet és nadragulyagyökeret szedtek.

Piaci tapasztalatok. 21 deka gombáért 3 koronát követelt egy olmódi asszony s mikor a hallatlan és lehetetlen magas árra figyelmeztetve lett, azt felelte: kinek drága ne vegye meg. A rendőrség árdrágitás miatt eljárást inditott meg ellene. Pedig tulajdonképen a vásárló közönség okozta. Az teszi ily pökhendivé az ilyeneket. Egy fej kaposztáért, félkilós, két koronát követeltek, mégis, ugy tülekedtek érte, mint ötkrajcáros korában. Rothadt penészes undorító körtékért ugy tülekedett a közönség, hogy mikor a rendőrség lefoglalta, még pártjára állott az ily rondaságot árusitónak. Egy közismert koldusasszony 80 fillérért vett egy liter turót, mikor 70, sőt 65 ért is adták, de ő szó nélkül fizetett, — hogy is ne, mikor a pénzt nem keresi, hanem könnyelmü jószivüektől kapja.

---

felkerekedett, hogy visszatérjen az ős házába, de megigérte, hogy ha baj éri az ő népét, ugy vitézei élén azon az uton, amelyen távozék, nyomban itt terem és megmenti a székelöket, mert az itt maradók, azok itt szé.eltek, tehát székelők.

Az udvarhelyi tájszólás ma is ugy ejti ki: „székol" és nem „székely". Támogatja ezt a megállapitást az itt maradottak, vagyis székelők közismert közigazgatási beosztása is, mely szerint a székelők, székek szerint oszlottak meg. Utalhatnék még ős helynevekre: Csomád, Mitács, Delne, Firtos, Vacsark, Vedere, Ménaság Kászon stb. családnevekre, mint Ugron, Rápolt, Péli, Fisák, Bartalis, Apor, Toldalaghi stb. Mindolyanok, melyek a magyartól távol esnek és egyenesen hun eredetre vallanak. Az utolsó székely országgyülés, mely igazságszolgáltatási, magánjogi és közigazgatási törvényeket hozott, 1505-ben volt, Agyagfalván. Azóta még volt egy székely gyülés: 1848 ban, hol a székelység a magyar ügy támogatását határoota el.

Annyira különálló volt a székelység, hogy a mohácsi vészt megelőzően a magyar királysággal, később az erdélyi fejedelemséggel csupán a király, illetve a fejedelem személye által voltak összekötve, amennyiben a király és a fejedelem volt a székelyek grófja. A székelység aszerint, amint a különféle szolgálatást teljesitette, három rendet alkotott. A rendek élen álló főkirálybirákat a székelyek választották. A gyalogosnak kevesebb felszerelés kellett, mint a lovasnak, ehhez képest vagyonilag osztályoztatták s s vagyoni erejükhöz képest a család vagy pikszidárius, gyalogos vagy primipilus — lófő volt. A székelység rendszeret sem a királyi, sem a fejedelmi hatalom megbontani nem volt képes, mert sem arra nem volt módja, hogy kitüntetések utján az egyének rangját megváltoztathatta volna, sem arra, hogy nemességet adományozhasson annak, aki nem székely.

---

nél — találja. A krumpli ára 25 fillér. A paraszt egy koronát követelt. A hatóság 70 fillérért volt hajlandó megtürni. Hát nem a paraszt pártját fogó jelentkezett! Az ördög tud igy rendet teremteni a piacon!

Megjött a hadiliszt. Nagyszerü gyors hatása volt a csütörtöki közgyülésnek. Másnap már megérkezett a liszt. Fejenkint 3 klg. 90 dekát osztottak ki a jogosultaknak.

A nyári gyümölcstermés jó árak mellett kelt el. 30—40 fillér közötti árban vettek a piacon, vagy a termelőnél s ennyiért fizették a kocsirakományokban vásárló gyümölcskereskedők is. Ez a jó ár is azonban alatta van a maximális árnak. Hja, mert a bő termés minden rendeletnél hatalmasabb. A téli gyümölcs vásárlása még csak ezután kezdődik. Jövő héten kezdik a szedést, de már nagy érdeklődés tapasztalható a közismert kőszegvidéki nemes faju almák iránt. Valószinüleg 1 kor 50 f. lesz a maximális ár.

Ötven metermázsa zabot foglalt le a helybeli rendőrség, melyet jogosulatlanul Rohonc vidékén szereztek és vásárlási és szállitási engedély nélkül Sopronba akartak szállitani. A Szombathelyi Közgazdasági R. T. teherautója vállalkozott a szállitásra, mely egy teherrel már szállitott is Sopronba és még egy-két szállitással volt megbizva. Mi sem bizonyitja jobban, hogy jogosulatlan cselekményről van szó, mint azon körülmény, hogy e teherautóval való szállitás fuvarbére négyszer drágább a vasuti szállitásnál. Somogyi rendőrtiszt eszközölte a lefoglalást, ki a lefoglalt zabot egyelőre Deutsch Arthur raktárában helyezte el és megállapitotta, hogy a zab a rohonci uradalomtól származó, hogy Beer Ottó uradalmi intézőtől vették át, hogy Spiegler rohonci vendéglősnél letett zabot is elszállitott, hogy egy honvédfőhadnagy az elszállító vevő és ennek megrendelésére szállitja a szombathelyi autóvállalat, végre, hogy a jogosulatlan szállitási igazolványt Tarnai csajtai jegyző állitotta ki illetéktelenül, amennyiben más törvényhatóság területére csak az Országos Közélelmezési Hivatal jogosult ilyennek a kiállitására. A további eljárás folyamatban van.

Az első őszi vásár mult hétfőn nagyon csendes volt. A kirakodó piacon csupa „mindendarabhét" portéka, de természetesen jóval magasabb áron, — a bábosok népostromolta sátorai, hol az áldott jó népnek semmi sem drága, — cipészek egyáltalában nem voltak, — csizmadiák csak kevesen, — ruhakereskedő ezuttal feltünően több volt, de akkora árakért kinálták jobbára silány árukat, hogy megszalasztották még a vidéki tok- és krumpli- termelőket is, — a mi egyéb volt, az már csak vásári zsibaj. Annál élénkebb volt a marhavásár. Igen nagy volt a felhajtás, többnyire gyönyörü szép állatok, melyeknek nagy részét Ausztriai számára vásárolták. A tehenek élő sulya 3·50—4, az ökröké 4·50—5 kor. volt. Feltünő sok visszahajtás történt, mert a nép még mindig nagy árakat igényel és az árak ujboli emelkedésére spekulál.

Ütik az 500 korona nyomát. A hétfői vásáron Imre József pösei lakos szeretettel köszöntötte régi kedves komáját Tolnai Samu csomótei gazdát és több koresmában is elborozgattak, annyira, hogy le is késtek az esti vonatról. Hajnalban Imre arra ébredt fel a vasuti hid melletti töltésen hogy nála volt 940 koronából 500 koronája hiányzik, mire azonnal feljelentést tett a csendőrségnél s persze, hogy első sorban a kedves komáját gyanusitotta meg. A csendőrség legott a helyszinen talált valamelyes pénzt a gyanusitottnál, de tagadta, hogy Imréé lenne, mégis behozták Kőszegre, átadták illetőségből a rendőrhatóságnak, mely előtt tanukra hivatkozott, hogy Imre visszament a városba, mig ő egyenesen hazatartott és ég alatti lakásáról mit sem tud, mire szabadon bocsátották. A további nyomozásnak talán sikerül fényt deriteni erre a relytélyes esetre.

Beiratások az iparostanonciskolában e hó 12. 13. és 14.-én este 6—7 óráig lesznek az iskola rajztermében. Felhivatnak az összes tanoncok, hogy magukat okvetlenül irassákbe, mivel máskülönben szigoruan megbirságoltatnak. Hadbavonulás vagy hadimunka miatt az igazgató és kir. tanfelügyelőség adhat a tanitás alól felmentéseket, de csakis azoknak, akik a beiratáskor jogosan kérelmezik.

Egy betörő csendőrkézen. A kőszegi csendőrség elfogta Hübsch Károly katonaszökevényt, akit rengeteg betöréssel gyanusitanak. A nyomozás szerint Horváth Gyula szombathelyi vasuti ellenőr lakásán ő követte el a betöréses lopást, ezenkivül a zanati uton is több helyen betört és Kőszegen, Sárvárott is számos lopást követett el. Helyben megtalálták az általa lopott kerékpárt.

Kályhajavitó- és tisztitó- munkálatokra a polgármester az egyik ehhez értő orosz fogolymunkást állitja munkába, hogy a közönség ebbeli igényei még a tél beállta előtt kielégitessenek, mert a helybeli kályha-iparosok munkás hiányán minden követelménynek megfelelni nem tudnak. A munkadijról tarifa készül és az előjegyzések sorrendjében történik a munkateljesités.

Erdei razziákat rendez most a szombathelyi csendőrszárnyparancsnokság is, főleg a környékbeli erdőkben. A helybeli rendőrségnek katonai segitséggel megtartott e razziái jó eredménnyel jártak. Az itt garázdálkodott betörők egy része kézrekerült, másik része a várostól és közeli vidékéről kiszorittatott. A csendőr-razziának is meglesz az eredménye. Tulajdonképen állandósitani kellene e razziákat és a községek lakóságát is bevonni a közbiztonságért való közreműködésbe, vagy legalább ott is állandó éjjeli polgárőrséget kellene szervezni, aminthogy az városunkban is kitünően beválik.

Házvétel. A rohonci utcai Weiszenbeck féle földszintes házat megvette Végh János, a helybeli postahivatal táviró vonalfelügyelője 11,200 koronáért.

A podgyászvizsgálat nemcsak arra jó, hogy tilos élelmikivitelt meghiusitson, hanem szoknyalopást is felderitsen. Megirtuk mult héten, hogy Gergelyffy őrnagy szakácsnéjának szekrényéből loptak ki egy értékes szoknyát és blúzt. Mikor a gyanuba vett Eredics Anna vasárnap éjjel Bécsbe utazni készült, a rendőrtiszt podgyászvizsgálatot tartott az ő kofferjében is és rátalált a keresett ruhaneműekre, melyeket nyomban lefoglalt. Tettét beismerte, amiért is a további eljárás ellene megindult.

Nagy ékszerlopás nyomára jött Gergelyffy Ferenc őrnagy neje. Még Pozsonyban tartozkodása idején történt és gyanuja volt cselédje és férje volt katonaszolgája ellen irányul, kik ellen a nyomozás folyamatban van. Az ékszerek értéke meghaladja az 1000 koronát.

A városi aszaló üzembe helyezése iránt a polgármester intézkedett. Az aszalást Szaufnauer János fogja végezni, a város gazda ellenőrzése mellett. Jelentkezni a város gazdánál kell, s mihelyt annyi jelentkező lesz, hogy a kemence megtelik, az aszalás azonnal megkezdődik. A költségek utólag lesznek fizetendők a városi pénztárba.

Az Elektro-Bioskop mai műsora: Nagymama. Szinjáték 3 felvonásban. A mi huszárunk (Vigjáték.)

Vidéki hirek.

Celldömölk uj képviselője, mint előre jeleztük, Dr. Porkoláb Mihály ügyvéd, az ottani függetlenségi párt elnöke lett, ellenjelölt hiányán, egyhangulag.

Birtokvétel. A fűteleki birtokhoz tartozó Bucsú község táján fekvő, a Parcellázó Bank tulajdonát képező ugynevezett Büsmajor-birtokrészt, mintegy 300 hold, 204,000 koronáért megvásárolta Neumann Viktor szombathelyi lakós. A vételárban 10 pár ökör és 3 waggon vetőmag is benne foglaltatik.

A vármegye közgyülése. A vármegye törvényhatósági bizottsága rendes közgyülését szeptember 17-én tartja meg.

Orosz fogságból. Radó Kálmán, dr. Radó Gyula vármegyei főjegyző fia, ki már régebben orosz fogságba került, most életjelt adott magáról. Táviratban értesitette édesatyját hadifogsába jutásáról s hogy teljesen egészséges.

Megpuskázott vadorzó. Habetler János horvátlövői pupos legény hadimunkán szolgálta a háborut. A minap hazajött egy kis szabadságra és fenn a németség hegyi-erdői között feléoredt benne a régi vadászszenvedélye. Egy társával tilosban érte a vadak immár nevezetes ellenségét Bugnits József horvátlövői vadőr, aki megállásra szólitotta fel a tettenért vadorzókat. Hogy történt, hogy nem, fenyegettek-e a vadorzók, vagy felszólitásra sem áltak-e meg, Bugnits vadőr utánnuk lőtt. A serétek Habetler oldalát és karját sebezték meg oly sulyosan, hogy be kellett szállitani a szabadságos katonát Szombathelyre, ahol katonai kórházban helyezték el.

Elrejtett szikvizes üvegek. Laschober János gyöngyösfői kereskedő a hozzá küldött szikvizes üvegeket elrejtette. Feljelentés folytán a csendőrség házkutatást tartott nála, amikor is 47 darab elrejtett szikvizes üveget találtak, amelyek Hoffmann Lipót lekai szikvizgyáros tulajdonát képezték. A kereskedőt feljelentették.

Vérhas Pápán. Pápa városban a vérhas járványszerüleg fellépett. A járvány terjedésének és széthurcolásának meggátlása végett figyelmezteti a hatóság a lakosságot, hogy Pápára, mig a járvány tart, ne utazzék.

Heti krónika.

Megnyilt a tőzsde. Azt remélik, hogy az értékek nyilvános jegyzése és árusitása folytán, azokat emelni és valutánkat megjavitani fogja.

Budapestre paradicsomot rekvirált a hatóság a közeli vidékről. Közvetitők ezáltal kizáratván, a termelők 64 filléres ár mellett teljesen meg voltak elégedve, mert egy holdnyi területből igy is 1200 kor. jövedelmet hoz a paradicsomtermelés. (Hát miért nem alkalmazzák ezt az okosságot mindenben, még iparcikkekben is? Szerk.)

A korona árfolyama emelkedett Svájcban. Néhány nap óta a svájci devizapiacon nagy áremelkedés észlelhető. A korona árfolyama szerdán négy frankkal emelkedett a genfi tőzsdén. Az itteni lapok szerint ez az emelkedés a közeli békével van kapcsolatban.

Felülvizsgálják a felmentetteket. A prágai Veecer és a Prager Tagblatt szerint legközelebb rendelet log megjelenni, melynek értelmében valamennyi 36-ik életévüket még be nem töltött felmentett katonát orvosi bizottság felülvizsgálata alá fog kerülni. Ennek a vizsgálatnak az a célja, hogy megállapitsa, kik alkalmasak a felmentettek közül hareteri szolgálatra és ezeknek a felmentését hatályon kivül fogják helyezni. Erről az ügyről a N. Wiener Journal ezt irja: Az osztrák honvédelmi minisztérium felmentési osztálya revizió alá vette az összes felmentéseket. Ezt a munkáját szeptember végére befejezi. A felmentetteknek 37 éves korukig, akár az állam, szolgálatában, akár a hadfelszerelő iparban, vagy magángyárban vannak és akiknek felmentését szeptember 30 ig nem vonták vissza, számolniok kell azzal, hogy az ősz folyamán alkalmasságuk mértékét egy katonai bizottság fogja ujra megállapitani.

Hirek a háboruról.

Az olasz harcterről: Görztől keletre és Jamianónál is eredménytelenek maradtak az ellenség előretörései. Az olasz repülők az Isztria nyugati partvidékének több helységére bombákat vetettek. Egy, Triest ellen vonuló olasz repülőrajt tengeri repülőink — céljának elérése előtt — elüztek.

Forrongás Oroszországban a halálbüntetés visszaállitása miatt. Oroszországban ismét forradalmi jelenségek mutatkoznak. A munkás és katonatanács tiltakozott a halálbüntetés visszaállitása ellen és erélyesen felszólította Kerenskit a haláldüntetések végleges eltörlésére. Ez ellen Kornilov erélyesen tiltakozik, s kijelentette, hogy a főparancsnokságot nem vállalja, ha a halálbüntetést eltorlik. Ha Kornilov lemondana, ez a munkás és katonai tanács győzelmét jelentené, ami maga után vonná Kerenski lemondását is.

Az oroszok rigai visszavonulása. Az orosz vezérkar jelenti 3 ról: A Duna balpartján Rigától nyugatra csapataink visszavonultak. A németeknek sikerult – az estefelé a Jägel folyónál levő állásainkat benyomniok. Több csapattestünk önkényesen elhagyta állásait és visszavonult északi irányban. Az a kisérletunk, hogy ellentámodással vissaállitsuk a korábbi helyzetet, eredménytelen maradt. A Riga környékén bekövetkezett fenyegető helyzetre való tekintettel parancsot adunk az emlitett környék feladására.

A roman harcterről: Fogsanitól északnyugatra az oroszok és románok két támadása összeomlott. Csernovitztól északkeletre csapataink szivós viaskodásban elfoglaltak egy erősen elsancolt magaslatot.

A rigai győzelem. A nyolcadik hadsereg Hutior gyalogsági tábornok vezetése alatt kétnapi harc után elfoglalta a több helyen égő Rigat. Harcedzett csapataink mindenutt megtörték az oroszok ellentámadását és ádáz előretöréssel legyőztek minden akadalyt, amit erőd és mocsár eléjük gördített. Az oroszok legnagyobb sietséggel ürítették ki a Dünától és Rigától nyugatra fekvő kiterjedt hidfőjüket. Hadosztályaink Dünamünde előtt állnak. Sürü, rendetlen hadtömegek tolongatnak nappali és éjjeli menetekben a Rigától vezető nagy országuttól délre a nagy Jagul patak két oldalán. Kétségbeesett véres támadásokkal nagy orosz erők vetették magukat csapataink elé, hogy a megvert 12-ik hadsereg elvonulását fedezzék. Hadosztályaink a nagy országutat több helyen elértek. Nehány ezer orosz elfogtunk, több, mint 150 ágyut és megszámlálhatatlan sok hadiszert zsákmányoltunk. A rigai csata német történelemben uj diesőséges lapot jelent.

A 12. orosz hadsereg üldözése. A kurlandi fronton a német lovasság sarkában van a Wenden irányban hátráló 12. orosz seregnek. A német flotta a rigai tengeröböl felett uralkodik. A zsákmány óráról-órára növekszik.

Offenziva az összes harctereken Rigaert. A Matin szerint az antant Riga elfoglalására az összes frontokon megindítandó általános offenzivával válaszol.

Kornilov reformjait sürgeti. Kornilov ismételten felszólította a kormányt az általa javasolt reformok azonnali megvalositasara, mert különben fél, hogy a front legrövidebb időn belül felbomlik.

Kornilov nagy esemenyeket iger. Kornilov főparancsnok közölte az orosz sajtó képvel, hogy a hadmüveletek délkeleten tovább tartanak. A sulypont a román frontra terelődött. A legközelebbi időben nagyszabásu események várhatók. Valószinüleg a többi frontokon is nagy hadmüveletek kezdődnek.

A párisi lapok Riga elfoglalasáról. Berthaut tábornok a Petit Parisien-ben ugy vélekedik, hogy Riga eleste következtében Petervárt nagy veszedelem fenyegeti, mert a távolságon kivül semmi sem védi és az orosz hadsereg alighe fogja az ellenséget előrenyomulásában feltartóztatni. A tél még nincs olyan közel, hogy a németek ilyen hosszu utra ne vállalkoznának. Az egész sajtó a kétségbeesés apóthajával fogadta a hirt Riga elvesztéséről, nem tagadja az ellenség győzelmének nagyságát, amelynek nemcsak erkölcsi hatása, hanem tényleges eredménye is nagy lesz. Nincs francia lap, amely még bizakodnék Oroszországban, az egyetlen reménység és vigasz Amerika.

Cs. és kir. Helyőrségparancsnoksága. Kőszeg.

Ló-árverés.

F. é. szeptember 14-én délelőtt 10 órakor szürke, (tolah) ló árverés utjan a kisgyakorlótéren (Marhavásárter) eladatik. Az eladás csak olyanok számára történik, akik egy a közigazgatási hatóságtól érvényesitett igazolvánnyal birnak. Az árveréstől lokereskedők, illetőleg közvetitők kivannak zárva.

Az átvételi ár és a törvényes bélyegilleték készpénzben való kifizetése a helyszinén azonnal foganatositandó.

Magán órákat adok

magyar, német, tót és francia nyelven.

Cim: Jurisits tér 6. sz. (Szolgabiróság.)

Veszek almát

minden mennyiségben. Ajánlatok Schwarcz-féle házba Gyöngyös-utca 13. számhoz intézendők.

Felhivás.

A Kőszegi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság folyó évi szeptember 4.-én tartott rendkivüli küzgyülésében elhatározta, hogy részvénytőkéjét 200.000 koronáról 600.000 koronára felemeli akképen, hogy eddigi 1000 darab 200 korona névértékü részvényeinek névértékét 300 koronára felemeli és 1000 darab 300 korona névértékü ujabb részvényt bocsát ki. Az ujonnan kibocsátandó 1000 darab részvényből 500 darabot a régi részvényeseknek rendelkezésére bocsátja, előjogot engedvén nekik arra, hogy minden 2 darab részvény után egy uj reszvényt jegyezhessenek. Ezen részvényeknek ellenértékét egyenként 400 koronában állapitja meg. Felhivja ennélfogva eddigi részvényeseit, hogy a mennyiben ezen elővételi joggal élni kivánnának, ezen szándékukat f. é. október 1-éig részvényeik letétele mellett az intézet hivatalos helyisegében bejelentsék. Felhivja tovább mindazokat, akik a kibocsátandó uj részvényekből bizonyos számu részvényt átvenni kivánnak, hogy ebbeli kivánságukat f. é. október 31-éig az intézet hivatalos helyiségeiben jelentsék be. Amennyiben az akként jegyzett részvényeknek szama az 500 darabot meghaladja, aránylagos leszállitásnak lesz helye. A kibocsátandó 1000 darab ujrészvény átvevői kötelesek a részvények kiállitása és bélyeg költsége fejében a 400 kor. és illetve az 500 kor. átvételi áron felül minden egyes részvény után tovabbi 10 koronát fizetni. Amennyiben az uj kibocsátandó összes részvények nem jegyeztetnének, ezek ertékesitéséről az igazgatóság rendelkezik.

A részvények ellenértéke következő részletekben lesz fizetendő:

A részvényjegyzés alkalmával a részvényenkénti 10 korona költségen felül a részvény ellenértékének 25 %-a; további 50 %-a f. é. december 1-éig, a hátralékos 25 %-ot pedig f. é. december 31-éig.

Aki ezen befizetési kötelezettségének eleget nem tesz a már befizetett összeg visszatéritésére igényét elveszíti, amely a tartalék alaphoz lesz elkönyvelendő.

Az uj részvények az 1918-iki üzletévtől kezdve részesülnek az intezet nyereségében.

Felhivja végül az igazgatóság, eddigi részvényeseket, hogy részvényeiket a felemelt névértékre való lebélyegzés céljából az intézet hivatalos helyiségeiben f. é. december 1-től bezárólag december 31-éig bemutassák.

Kelt Kőszegen 1917. évi szeptember hó 5-ik napján.

A Kőszegi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága.

Kereskedelmit végzett leány ajánlkozik szerény fizetésért irodai munkára.

Gep- és gyorsirásban jártas.

Cim a kiadóhivatalban.

Egy tisztességes középkoru uriaszszony ajánlkozik házvezetőnőnek vagy gazdaasszonynak, helyben vagy vidéken.

Cim e lap kiadóhivatalában.

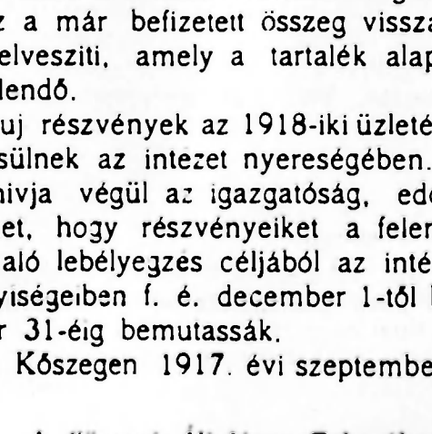

Kérjen időszaki értesitőt!
Amatőr munkát szakszerüen végez!

Figyelem!

Veszek uj és viselt cipőket, csizmákat, férfiruhákat a legmagasabb arért. Levelezőlap elegendő értesitésre és azonnal jövök. **Pavetits János, Várkör 32. sz.**

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen védve

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerü találmánya

„PATKÁNIN"

patkányirtó-szer, (nem méreg) mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és felülmul minden más irtószert. **Egy doboz ára 5 K.** mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozban használati utasitás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van irva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a PATKÁNIN gyár egyedüli elárusitója, a Torontál Agrárbank Részvénytársaság Nagybecskereken.

CSÚZ, KÖSZVÉNYBEN

anyagcsere zavarokban szenvedők évszázadok óta bevált radiumos gyógyitó fürdője

LIPIK 64° C (Szlavonia)

Háboruban is télen-nyáron üzemben

Fürdőkkel egyesitett gyógypenziók. Prospektust küld a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Radioaktiv, alkalikus sós, jódos hőforrások. ISZAPKEZELÉS.

Kézzel szedett almát és körtét minden mennyiségben vesz és árajánlatokat kér,

Eiland Lipót

gyümölcs-kereskedő

Szombathely.

Szombathelyi Takarékpénztár Részvénytársaság

köszegi fiókja,

Kőszeg, Király-ut 6. szám.

Strucz szálloda mellett.

Elfogad: betéteket jelenleg nettó 3½ %-os kamatozással betéti könyvecskére és folyószámlára. A kamatozás a betétet követő napon kezdődik betét kifizetéseket felmondás nélkül eszközol.

Leszámitol: 2—3 aláirásos üzleti és magánváltókat mindenkor a legelőnyösebben.

Folyósit: rendes és törlesztéses jelzálogkölcsönöket földbirtokokra és városi házakra, magasabb kamatu kölcsönöket alacsonyabb kamatu kölcsönökké változtat (convertál).

Értékpapirokat: napi árfolyamon vesz és elad tőzsdei megbizatásokat elfogad.

Szelvényeket: költségmentesen beváltt, szelvényivet a szelvenyutalvany (talon) alapjan dijmentesen beszerez.

Átutalásokat, lefizetéseket eszközöl a világ bármely piacan teljesen dijmentesen.

Értékpapirokra: állami- és magán papirokra előleget ad.

Sorsolás alá eső értekpapirokat árfolyamveszteség ellen biztositott.

Értékpapirokat és értékeket őrzésre és kezelésre átvesz.

Tekintettel, hogy hazank legnagyobb pénzintézetével a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel szoros összeköttetésben áll, minden féle takarékpénztári és bankualeti megbizást a legelőnyösebben bir lebonyolitani.

Mint az Első Magyar Általános biztositó társaság ügynöksége minden féle biztositást elfogad és felvilagositással készséggel szolgál.

Központ: **Szombathelyi (régi) Takarékpénztár**

Szombathely. Alakult: 1867-ben.

Alaptőke 1,600.000 kor. Tartalékok: 400.000 kor. Takarékbetétek 15 millió koronán felül. Saját tőkéi 2,250.000 korona.

Nyomatott Rónai Frigyes nyomdájában Kőszegen.